

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 30. märts 2022
(OR. en)

7765/22

ENER 115
ENV 306
CONSUM 76
COMPET 199
IND 98
MI 242

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	30. märts 2022
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2022) 2026 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS Ökodisaini ja energiamärgistuse tööplaani aastateks 2022–2024

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2022) 2026 final.

Lisatud: C(2022) 2026 final

Brüssel, 30.3.2022
C(2022) 2026 final

KOMISJONI TEATIS

Ökodesaini ja energiamärgistuse tööplaan aastateks 2022–2024

{SWD(2022) 101 final}

KOMISJONI TEATIS

Ökodisaini ja energiamärgistuse tööplaani aastateks 2022–2024

1. SISSEJUHATUS

Pinged energiaturul, mida EL on viimastel kuudel kogenud ja mida Venemaa rünnak Ukraina vastu veelgi süvendab, tuletavad teravalt meelde riske ja kulusid, mis kipuvad kaasnema suure sõltuvusega imporditavatest fossiilkütustest. Energiahinnad on taas poliitilise tähelepanu keskmes, arvestades nende väga konkreetset mõju Euroopa kodanikele ja ettevõtjatele. Kuid **see ei ole Euroopa esimene energiakriis ega jää tõenäoliselt ka viimaseks, kui me ei suurenda oma vastupidavust**, hoogustades investeringuid rohepöördesse ja seades samal ajal esikohale energiatõhususe¹. Praegused vähese CO₂ heitega energia tootmisvõimsused ei ole kaugeltki võimelised rahuldama kõiki energiavajadusi ja väiksem energiatarbimine saab sellises olukorras anda kohese panuse. Tulevikku vaadates peab energiasääst kuuluma lahutamatu osana sellise kuluoptimaalse ja vastupidava energiasüsteemi väljaarendamisse, mis suudab pakkuda kõigile taskukohaseid energiateenuseid ja vähendada energiaostuvõimetust². Energiatõhusus on ka keskesel kohal kavas „REPowerEU“, mille ELi juhid on teinud komisjonile ülesandeks esitada maiks.

ELi ökodisaini ja energiamärgistuse poliitika on selle tegevuskava oluline osa. Tegemist on ühtse turu eeskirjadega, mis aitavad nii ettevõtjatel, kodanikel kui ka valitsustel lihtsamini ja vähem kulukalt panustada puhtale energiale üleminekusse ning ELi energiatõhususe ja laiemate Euroopa roheline kokkuleppe eesmärkide, sealhulgas ringmajanduse tegevuskava elluviimisse. Nende eeskirjadega luuakse äriühingutele ja suurendatakse vastupidavust seeläbi, et energiamõjuga toodetele kehtestatakse ühtlustatud eeskirjad, mis puudutavad selliseid aspekte nagu energiatarbimine, veetarbimine, heitetasemed ja materjalitõhusus. Sellega stimuleeritakse nii nõudlust kehtivate toodete järele kui ka nende pakkumist ning **vähendatakse samal ajal märkimisväärselt energiatarbijate kulutusi**: hinnangute kohaselt oli **2021. aastal kokkuhoid üle 120 miljardi euro ja võib 2022. aastal kahekordistuda**³.

kehtivate ELi ökodisaini eeskirjade võimaluste piires ja koostoimes energiatõhususele keskendumisega **pannakse käesolevas tööplaanis veelgi rohkem rõhku ökodisaini ringlusaspektidele**, järgides eelmise tööplaani⁹ eeskujuga ja tegutsedes kooskõlas 2020. aasta ringmajanduse tegevuskavaga⁴. Seega saab ja on ka kavas uurida materjalitõhususe aspekte

¹ Komisjoni 28. septembri 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1749 energiatõhususe esikohale seadmine – põhimõtete rakendamine — Suunised ja näited põhimõtete rakendamise kohta otsuste tegemise protsessis energiasektoris ja mujal.

² Vt ka COM(2021) 801 – Ettepanek: NÕUKOGU SOOVITUS õiglase kliimaneutraalsusele ülemineku tagamise kohta.

³ Vt talituste töödokument.

⁴ https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_et

käsitlevaid uusi tootepõhiseid nõudeid juba enne, kui jõustub kestlike toodete ökodisaini määrus, millega asendatakse praegune ökodisaini direktiiv Selle tulemuseks peaks olema veelgi suurem ringlus ning energiamõjuga toodete keskkonna- ja kliimajalajälje üldine vähenemine ning ELi vastupidavuse suurendamine.

Nii **ökodisaini direktiivis**⁵ kui ka **energiamärgistuse raammääruses**⁶ on sätestatud kriteeriumid mille alusel saab võtta meetmeid konkreetsete tooterühmade suhtes. Samuti tuleb nende kohaselt kehtestada prioriteedid **korrapäraselt ajakohastatavate jooksvate tööplaanidega**, milles antakse ülevaade tehtud edusammudest ja esitatakse soovituslikud prioriteedid kaalutavate uute energiamõjuga toodete rühmade jaoks.

See plaan tugineb tööle, mida on tehtud pärast esimese ökodisaini direktiivi ja varasemate tööplaanide (mis hõlmavad ajavahemikke 2009–2011,⁷ 2012–2014⁸ ja 2016–2019⁹) vastuvõtmist, kuid hõlmab ka tööd, mida nõutakse energiamärgistuse raammäärusega, milles on sätestatud tähtajad olemasolevate märgiste klassifikatsiooni muutmiseks, ning selles antakse ülevaade Euroopa energiamärgisega toodete andmebaasi (EPREL) raames tehtud edusammudest. Lisaks käsitletakse selles plaanis ka **rehvide märgistamist**, kuigi sellel on eraldi õiguslik alus¹⁰.

Käesoleva tööplaaniga samal ajal vastu võetud kestlike toodete ökodisaini määrusega asendatakse ökodisaini direktiiv määrusega, mida kohaldatakse laiemal tootevaliku suhtes ning mis võimaldab reguleeritud toodete kestlikkuse nõudeid veelgi laiendada. Kuni uue määruse jõustumiseni jätkatakse nõuete rakendamist praeguse direktiivi raames. **Käesolevas dokumendis keskendutakse energiamõjuga toodetele** ning esitatakse nendega seotud prioriteedid ja kavandamine. Selles esitatakse tootepõhine ja horisontaalne töö, mis on seotud selle asjaomase suure hulga vahetult kohaldatavate ELi õigusaktide rakendamise, konsolideerimise ja edasiarendamisega. Tulevikus, kui kestlike toodete ökodisaini määrus on vastu võetud, integreeritakse energiamõjuga toodetega seotud töö laiematesse kestlike toodete tööplaanidesse ja see jääb tähelepanu keskmesse.

Praegu on reguleeritavaid energiamõjuga toodete rühmi ligikaudu 30 ja neid reguleeritakse **ligikaudu 50 meetmega**. Neid meetmeid kohaldatakse igal aastal turule lastavate miljardite toodete¹¹ suhtes ning neil on iga päev otsene mõju tarnijatele, jaemüüjatele, ettevõtjatele ja tarbijatele. Ligikaudu **pool lõppenergia kogutarbimisest ELis** on seotud toodetega, mille suhtes neid õigusakte kohaldatakse.

---

⁵ Direktiiv 2009/125/EÜ.

⁶ Määrus (EL) 2017/1369.

⁷ COM(2008) 660 lõplik.

⁸ SWD(2012) 434 final.

⁹ COM(2016) 773 final.

¹⁰ Määrus (EL) 2020/740, mis käsitleb rehvide kütusesäästlikkuse ja muude näitajate märgistamist.

¹¹ 2020. aastal müüdi EL 27s hinnanguliselt ligikaudu 3 miljardit meetmetega hõlmatud toodet, sh 1,5 miljardit valgusallikat, 880 miljonit elektroonikatoodet, 350 miljonit rehvi ja 240 miljonit muud toodet.

Tööplaani koostamine on näidanud, et **kohaldamisala laiendamine uutele energiamõjuga toodetele võimaldaks saavutada märkimisväärset ja kulutõhusat kokkuhoidu**. Samal ajal on viimase tööplaani rakendamisest saadud oluline õppetund see, et **kõnealusest poliitikavaldkonnast maksimaalse kasu saamiseks on vaja paremini ühitada eesmärgid ja vahendid** nii poliitika rakendamisel ELi tasandil kui ka liikmesriikide turujärelevalve alases tegevuses.

2. POLIITIKAMEETMETE HINNANGULINE MÕJU

Uusimas aruandes ökodisaini mõju arvestamise kohta¹² hinnatakse, et tänu ELi ökodisaini ja energiamärgistuse eeskirjade kumulatiivsele mõjule **väheneb 2020. aastal ELi primaarenergia nõudlus 7 % ehk 1037 TWh aastas** (kasvuhoonegaaside heite vähenemine ligikaudu 170 miljonit CO₂ ekvivalenttonni), sealhulgas umbes 16 miljardit kuupmeetrit gaasi. Praegu kehtivatest meetmetest tulenev energiasääst suureneb lähiaastatel märkimisväärselt, eelkõige tänu vanade seadmete asendamisele uutega, ületades ajavahemikul 2021–2030 keskmiselt 1 500 TWh aastas. 2020. aastal tuli üle 60 % energiasäästust eluasemesektorist, 24 % teenindussektorist ja 10 % tööstussektorist. Tänu ELi eeskirjadele said 2020. aastal energiatarbijad kasu 60 miljardit eurot aastas (ligikaudu 0,4 % ELi SKPst) – 210 eurot aastas leibkonna kohta. Samamoodi saadi 2020. aastal võrreldes stsenaariumiga, kus poliitikameetmeid ei võeta, täiendavaid äritulusid ligikaudu 21 miljardit eurot aastas ja need kasvavad 2030. aastaks hinnanguliselt 29 miljardi euronni aastas. See vastab 2020. aastal üle 320 000 otsesele uuele töökohale (430 000 töökohale 2030. aastaks). Need **hinnangud põhinevad energiahindade tasemetel enne 2021. aasta hinnatõusu** (üksikasjalikum teave on esitatud komisjoni talituste töödokumendis).

Üldisemalt näitas Rahvusvahelise Energiaagentuuri¹³ hiljutine uuring, et poliitikameetmeid pikaajaliselt rakendanud riikides kasutavad seadmed üldiselt 30 % vähem energiat kui nad muidu kasutaksid võrreldes olukorraga, kus poliitikameetmeid ei rakendata. Kõige kauem rakendatud programmid, näiteks USAs ja ELis, **vähendavad hinnanguliselt elektri kogukasutust ligikaudu 15 % aastas** (mis ELi programmi puhul vastab ligikaudu ELi praegusele tuuleenergiatoodangule või on kaks kuni kolm korda suurem kui päikesepaneelidega toodetud energia kogus).

Eurobaromeetri uuring on näidanud, et **valdav enamik ELi tarbijaid (93 %) teab energiamärgist** ja 79 % tarbijatest lähtuvad sellest seadmete ostmisel¹⁴. Hiljutised

¹² Ecodesign Impact Accounting (“EIA”) report 2020 (2020. aasta aruanne ökodisaini mõju arvestamise kohta): <https://data.europa.eu/doi/10.2833/72143>

Ökodisaini mõju arvestamisel kasutatakse Eurostati andmeid, sealhulgas energiabilansse (nrg_bal_c) ja eristatud energia lõpptarbimise koguseid kodumajapidamistes (nrg_d_hhq).

¹³ „Achievements of Energy Efficiency Appliance and Equipment Standards and Labelling Programs: 2021 update“: <https://www.iea-4e.org/projects/eesl-achievements-reports/>

¹⁴ Eurobaromeetri uuring nr 492, mai 2019: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2238>

teadusuuringud¹⁵ kinnitavad, et skaala kujul esitatud märgistel, nagu ELi energiamärgis, on tarbijate käitumisele suurem mõju kui muul kujul esitatud märgistel.

3. ÜLEVAADE OLUKORRAST JA EELMISTEST TÖÖPLAANIDEST SAADUD ÕPPETUNNID

Ülevaade kehtivatest meetmetest on kättesaadav internetis¹⁶. Alates 1. märtsist 2022 kehtivad ökodisaini määrused 29 tooterühma suhtes, samas kui energiamärgistuse määruseid kohaldatakse 15 tooterühma suhtes. Mängukonsoolide ja kuvaseadmete osas on tunnustatud tööstusharu vabatahtlikke kokkuleppeid. Pooled lõpetasid 2020. aastal varasema kokkuleppe komplekssete digibokside kohta tulenevalt asjaomaste toodete turuosa vähenemisest (selliste toodete suhtes kohaldatakse jätkuvalt horisontaalseid eeskirju elektritarbimise kohta ooteseisundis ja väljalülitatud seisundis¹⁷).

Käesolevale tööplaanile on lisatud üksikasjalik ülevaade edusammudest, mida on tehtud viimases, 2016. aasta tööplaanis kindlaks määratud prioriteetide ja töö osas¹⁸. **Palju on saavutatud**, sealhulgas on ajakohastatud peamiste tarbekaupade, nt külmikute, pesumasinate, telerite ja valgusallikate energiamärgiseid ning vastu on võetud ökodisaini nõuded mitme toote kohta alates serveritest kuni elektrimootoriteni. **Umbes 40 % tööst on siiski veel pooleli** ja seda jätkatakse praegusel kavandamisperioodi. Paljud lõpetatud töösuundadest ei ole viinud uute eeskirjade vastuvõtmiseni, vaid need on lõpetatud, sest komisjon on otsustanud töö katkestada või vähemalt praegu mitte jätkata õigusaktide koostamist, kas seetõttu, et üksikasjalikud uuringud näitasid, et nende potentsiaal oli arvatust väiksem või oli seda raskem ära kasutada, või seetõttu, et töötajate vähesuse tingimustes olid asjakohasemad muud prioriteedid, või nende mõlema põhjuse tõttu. **Aknad, kätekuivatid, kompressorite komplektid ja elektrilised keedukannud on kõik näited sellistest katkestatud töösuundadest**, mille potentsiaal on piiratud või mille rakendamine on keeruline ja mida ei ole olemasolevate haldusressurssidega võimalik järgida.

Vajadus **kehtivad eeskirjad korrapäraselt läbi vaadata ja neid kohandada**, et tagada nende asjakohasus, tõhusus ja eesmärgipärasus **туру ja tehnoloogia arengu valguses, on parema õigusloome aluspõhimõte**. Seda asjaolu arvesse võttes sisaldavad kõik ökodisaini ja energiamärgistuse määrused ning raamõigusaktid konkreetseid läbivaatamisklausleid, mis kohustavad komisjoni tegema õigusaktides ettenähtud tähtjaks nende läbivaatamise või võtma vastu muudetud määrused. Tarbetute viivituste vältimiseks võtab komisjon edaspidi konkreetsete tooterühmade jaoks vastu individuaalsed meetmed, kui need on valmis, välja arvatud juhul, kui erandlikud asjaolud nõuavad teisiti¹⁹.

¹⁵ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC127006>

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign_et

¹⁷ Komisjoni määrus (EÜ) nr 1275/2008.

¹⁸ (SWD(2022) 101)

¹⁹ Vt ka määruse (EL) 2017/1369 artikli 16 lõige 4.

Peamine saadud õppetund on see, et aja jooksul muutuvad **selliste kriitiliste nn hooldustööde** jaoks vajalikud jõupingutused märkimisväärseks, kuna õigusaktide reguleerimisala suureneb (toodete ja nõuete liikide osas), ning et **seada tööd tuleb prioriteetide seadmisel paremini arvesse võtta**. Vastasel juhul toob see kaasa **viivitusi, millel on olulised tagajärjed saamata jäänud kasu näol**. See oli **Euroopa Kontrollikoja** 2019. aastal tehtud auditi peamine järeldus²⁰. Kolme valitud toote puhul leiti auditi käigus, et ettevalmistusprotsess kestis eeldatava 3,5 aasta asemel vastavalt 8, 7 ja 6 aastat. Seega on nn hooldustööd tööplaanis väga tähtsal kohal. Samal ajal püüab komisjon protsessi täiustada, integreerides läbivaatamisuuringud paralleelsetesse hindamistesse / mõjuhindamistesse ning viies nõuandefoorumi arutelud parema õigusloome protsessiga paremini kooskõlla.

Veel üks viimase perioodi oluline õppetund on ökodisaini ja energiamärgistusega seotud **tehnilise standardimise oluline roll**. Üldkohtu 2018. aasta otsus,²¹ millega tühistati tolmuimejate energiamärgise määrus, näitas, et määruseid võidakse kohtus vaidlustada, kui tekib kahtlus, kas katsetingimused vastavad tegelikele kasutustingimustele. Samal ajal kinnitas hilisem seonduv otsus²² selgelt, et ka katsed peavad olema täpsed ja korratavad. Arvestades tehnoloogia ja kasutajate käitumise mitmekesisust, on selliste ühtlustatud standardite õigeaegne väljatöötamine koos meetoditega, mis kujutavad endast head kompromissi nende kriteeriumide vahel, sageli oma olemuselt keeruline ja ressursimahukas väljakutse. Uues ELi standardimisstrateegias²³ pakuti välja hulk meetmeid, et muuta Euroopa standardimissüsteem toimivamaks ja paindlikumaks, seada standardid uuesti vastupidava, keskkonnahoidliku ja digitaalse ELi ühtse turu keskmesse ning tugevdada Euroopa standardimissüsteemi ülemaailmset rolli.

4. TOOTEPÕHISED PRIORITEEDID EELOLEVATEL AASTATEL

4.1. Olemasolevate meetmete läbivaatamine

Komisjon esitab või võtab vastu 38 läbivaatamise tulemused enne 2024. aasta lõppu ja veel kaheksa läbivaatamise tulemust 2025. aastal, mis tuleb seega eelnevalt algatada (vt loetelu komisjoni talituste töödokumendis). Kõnealused läbivaatamised pakuvad koos märkimisväärseid säästuvõimalusi energia ja materjalitõhususe seisukohast – ligikaudne esialgne hinnang näitab, et **kasutusetapi võimalik täiendav sääst on vähemalt 170 TWh (ligikaudu 600 PJ või umbes 15 miljoni eluruumi küttenõudlus), millele lisandub materjalitõhususe/ringmajandusega seotud kasu** –, kuid need kujutavad endast ka suurt jõupingutust ja moodustavad valdava osa praeguse tööplaanis alusel tehtavast tööst.

Komisjon kavatses seada prioriteediks õigusaktide läbivaatamise kolmes põhirühmas, tuginedes järgmistele põhjendustele.

---

²⁰ Eriaruanne nr 01/2020 „ELi tegevus ökodisaini ja energiamärgistuse valdkonnas: oluline panus energiatõhususe suurendamisse, mida vähendavad märkimisväärsed viivitused ja nõuete mittetäitmine“.

²¹ Üldkohtu 8. novembri 2018. aasta otsus kohtuasjas T- 544/13 RENV.

²² Üldkohtu 8. detsembri 2021. aasta otsus kohtuasjas T- 127/19.

²³ COM(2022) 31 final, 2.2.2022.

- **Kütte- ja jahutusseadmed:** renoveerimislaine kontekstis kutsus nõukogu komisjoni üles „kiirendama käimasolevat tööd kütte- ja jahutusseadmete valdkonnas, muutes energiamärgiste liigitust nii kiiresti kui võimalik”²⁴. See töö on tõepoolest oluline panus hoonete CO₂ heite vähendamisse ja nullsaaste tegevuskava²⁵ elluviimisse osana roheline kokkuleppe üldistest eesmärkidest, ning nende toodete energiatarbimine on kõigest reguleeritud toodetest suurim.
- Muud tooterühmad, mille **energiamärgiste klassifikatsiooni kavatakse muuta**²⁶: tarbijad peavad saama jätkuvalt usaldada ELi energiamärgist kui sobivat ja ajakohast vahendit valikute suunamiseks. Seetõttu on oluline allesjäänud vanade energiamärgiste klassifikatsiooni aegsasti muuta ja ajakohastada, mis on vajalik ka EPRELi pakutavate uute funktsioonide täielikuks ärakasutamiseks.
- **Teatavate muude selliste läbivaatamiste** lõpuleviimine, millega võib kaasnedä märkimisväärne täiendav energia- või materjalisääst, mis oleks tulnud teha juba ammu või mille puhul konkreetsed asjaolud selgelt nõuavad kiiret läbivaatamist (nt veepumbad, ventilaatorid, välised toiteallikad).

4.2. Varasemate tööplaanide alusel algatatud uued meetmed, mis tuleb lõpule viia

Varasemates tööplaanides on kindlaks määratud tooted, mille ökodisaini ja energiamärgistuse meetmed tundusid teostatavusuuringute ja esialgsete hinnangute põhjal kõige paljutootavamad. Mõned neist töösuundadest on veel pooleli ja kantakse oodatava lisakasu tõttu üle praegusesse tööplaani.

Mobiiltelefonide ja tahvelarvutite ökodisaini nõuete ning energiamärgistuse kava teostatavuse hindamisel on tehtud märkimisväärseid edusamme. Nõuded mõjutaksid nii energia- kui ka materjalitõhusust (vastupidavus, parandatavus, uuendatavus ja ringlussevõtt). Määrused võetakse eeldatavasti vastu enne 2022. aasta lõppu.

Samuti on hästi edenenud töö, mille eesmärk on hinnata **fotoelektriliste moodulite, inverterite ja süsteemide** ökodisaini nõuete ja energiamärgistuse, sealhulgas võimalike CO₂ jalajäljega seotud nõuete teostatavust.

Kuvaseadmete puhul on komisjon hinnanud sektori esindajate esitatud vabatahtliku kokkuleppe läbivaatamist ja jõudnud järeldusele, et sellega nõustumine ei aitaks saavutada ringmajanduse tegevuskavas seatud eesmärke ning seda ei saa pidada vastavaks eneseregulatsiooni vahendeid²⁷ käsitlevatele suunistele, eelkõige seoses tarbekaupade võimaliku taaskasutamiseiga. Nagu on

²⁴ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/eu_renovation_wave_strategy.pdf

²⁵ COM(2021) 400 final, 12.5.2021.

²⁶ Trummelkuivatid, ventilatsiooniseadmed, kodumajapidamises kasutatavad toiduvalmistamisseadmed.

²⁷ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.329.01.0109.01.ET&toc=OJ:L:2016:329:TOC

märgitud ringmajanduse tegevuskavas, alustab komisjon selle tooterühma reguleerivate meetmete ettevalmistamist.

Komisjon jätkab 2016.–2019. aasta tööplaanis välja kuulutatud horisontaalset tööd **IKT-toodetega** spetsiaalse IKT-uuringu kaudu²⁸. Uuringu esimeses osas esitati tõendeid ettevalmistavaks uuringuks, mis käsitles mitme IKT tooterühma tulemuslikkust ja säästupotentsiaali ja viidi lõpule enne praegust tööplaani²⁹. Teises osas käsitletakse IKT-toodete üldist energiatarbimist (sealhulgas nende ühendatusest ja andmeedastusest tulenevat), materjalitõhusust ja käitumuslikke aspekte, et teha kindlaks kõige tõhusamad viisid nende reguleerimiseks, kui see on asjakohane. Hindamisel tuleks arvesse võtta tehnoloogia arengu tempot igas tootekategoorias.

Samal ajal jätkab komisjon **energiaarukate seadmete** valdkonnas, et arendada nõudluspoole paindlikkuse potentsiaali elamu- ja teenindussektoris. Kuna eelmistes uuringutes kindlaks tehtud peamine probleem oli koostalitlusvõime, kavatseb komisjon vabatahtlikkusel põhineva lähenemisviisi abil edendada turul sidusat arengut ja avatud standardite järgimist tööstuses³⁰. See töö on **seotud mitme muu tegevussuunaga**, sealhulgas mõnega, mida käsitletakse üksikasjalikumalt tulevases **energiavaldkonna digipöörde tegevuskavas**³¹.

4.3. Rehvide märgistamisega seotud eriülesanded

Rehvide märgistamise määruse kohaselt peab komisjon täitma mitut konkreetset ülesannet, sealhulgas:

- võtma 2022. aasta juuniks vastu delegeeritud õigusakti, millega kehtestatakse **uued nõuded protekteeritud rehvide kohta esitatavale teabele**, tingimusel et on olemas sobiv katsemeetod. Meetodit ei ole aga veel välja töötatud, kuid töö on käimas. Protekteerimine kujutab endast **olulist võimalust säästa naftat ja muid materjale**;
- võtma vastu delegeeritud õigusakti kulumist/läbisõitu käsitleva märgistamise kohta, tingimusel et on olemas sobiv katsemeetod, **aidates nii kaasa ringmajanduse tegevuskava alusel toimuvale laiemale mikroplastiga seotud tegevusele**. Meetodit ei ole aga veel välja töötatud, kuid töö on käimas;
- koordineerima tööd, mis on seotud **rehvide märgistamise määruse kohaste katsete laboritevahelise ühtlustamisega**, millel on oluline mõju ka kergsõidukite ja raskeveokite

---

²⁸ <https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau/product-groups/522/home>

²⁹ Näiteks ettevõtete võrguseadmed, väikesed võrguseadmed kodus ja kontoris kasutamiseks, omavahel ühendatud kodused audio- ja videoseadmed.

³⁰ <https://ses.jrc.ec.europa.eu/development-of-policy-proposals-for-energy-smart-appliances>

³¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13141-Digitalising-the-energy-sector-EU-action-plan_et

CO₂ heidet käsitlevatele ELi õigusaktidele. Värskeim aruanne avaldati 2021. aasta detsembris³².

- Kuigi **määruse läbivaatamine** on ette nähtud 2025. aastaks, on tööstusharu teatanud vajadusest seda ettepoole tuua, kuna nüüd on selgelt vajalik klassifikatsiooni muutmine, mille kohta komisjon tegi algselt ettepaneku, kuid mida parlament ja nõukogu viimase läbivaatamise käigus ei toetanud.

4.4. Soovituslik loetelu uutest energiamõjuga toodete rühmadest, mida on kavas uurida

Käesolev tööplaan koostati pärast üksikasjalikku ettevalmistavat uuringut, milles vaadeldi paljusid võimalikke töövaldkondi, ning ulatuslikke konsultatsioone kodanike ja sidusrühmadega. Üksikasjalikum teave on esitatud lisatud komisjoni talituste töödokumendis.

Ettevalmistavas uuringus tehti kindlaks loetelu **31 kõige paljutootavamast edasise töö kandidaadist** (sealhulgas tooted, mida on juba uuritud, kuid mida ei ole seni reguleeritud). Koos annavad need esialgsete hinnangute kohaselt **2030. aastaks kasutusetapis uue võimaliku säästu suurusjärgus 1000 PJ ehk 278 TWh, st ligikaudu 2 % ELi primaarenergia tarbimisest 2020. aastal**³³. Materjalides sisalduva, enne kasutusetappi tarbitud energiaga seotud hinnanguline potentsiaal on samas suurusjärgus (ja sõltub suurel määral eeldustest, mis puudutavad vastupidavust käsitlevate horisontaalsete meetmete ulatust ja rangust, kuid on seotud ka muu kasuga). **Oluline on see, et mõju aja jooksul suureneb**, kuna tootevarud asendatakse järk-järgult uutele nõuetele vastavatega. Algselt 31 toote põhjal koostati piiratum loetelu (esitatud alljärgnevas tabelis) toodetest, mille kohta **komisjon kavatses alustada ettevalmistavaid uuringuid**. Eelistati neid tooteid, millel on suurim energia- ja/või materjalitõhususe potentsiaal ja mis samal ajal vastasid hästi muudele kriteeriumidele ning mille puhul sidusrühmade tagasiside ei tekitanud märkimisväärseid kahtlusi eduväljavaadete suhtes, nagu on kirjeldatud allpool.

Tooterühm	Energiasäästu potentsiaal 2030. aastaks (seoses kasutusetapi või materjalitõhususega)	Asjaolud ³⁴
Madalatemperatuurilised kiirgurid (radiaatorid, konvektorid jne)	170 (PJ) (kasutusetapp)	Suurim energiasäästupotentsiaal, mis on oluline renoveerimislaine / hoonete CO ₂ heite vähendamise seisukohast

³²https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/energy_climate_change_environment/standards_tools_and_labels/documents/egla_report_2021_final.pdf

³³ Pange tähele, et seda kokkuhoidu ei tohi kumuleerida 2016.–2019. aasta tööplaanis sama aasta kohta esitatud näitajatega.

³⁴ Üksikasjalikum teave on esitatud komisjoni talituste töödokumendis.

Tööstuslikud pesumasinad	33 (PJ) (kasutusetapp)	Varem uuritud ³⁵ ja peetakse nüüd tehnilise standardimise arengut silmas pidades tehnoloogiliselt paremini välja kujunenuks peetavad
Kutsealaseks kasutamiseks mõeldud nõudepesumasinad	20 (PJ) (kasutusetapp)	Varem uuritud ³⁶ ja peetakse nüüd tehnilise standardimise arengut silmas pidades tehnoloogiliselt paremini välja kujunenuks peetavad
Universaalsed välistoiteallikad	12–27 PJ (kasutusetapi eelses etapis tarbitav energia)	Seotud ühtse laadija algatusega; sellega tegeletakse kehtiva välistoiteallikaid käsitleva määruse ³⁷ läbivaatamise käigus
Elektrisõidukite laadijad	11 (PJ) (kasutusetapp)	Pärast 2030. aastat võimalik sääst suureneb, 2050. aastaks peaaegu 76 PJ-ni aastas. Seega on mõistlik kaaluda nõuete kehtestamist enne, kui paigaldatakse suur hulk potentsiaalselt ebatõhusaid laadijaid.

5. HORISONTAALSED KÜSIMUSED

5.1. Panus ringmajandusse

Kuigi energiatõhusus on loomulikult olnud energiamõjuga toodete ökodisaini käsitleva töö keskmes, on aja jooksul üha enam võetud arvesse ja integreeritud teisi aspekte, eriti pärast esimest ringmajanduse tegevuskava³⁸. Lisaks teatavatele kehtivatele vastupidavusnõuetele hõlmavad mitmed 2019. aastal³⁹ vastu võetud meetmed uusi ringmajanduse elemente ja nendega seotud nõudeid parandatavuse, ringlussevõetavuse, olemusringi lõpus demonteerimise lihtsuse ja korduskasutamise kohta (vt näited lisatud komisjoni talituste töödokumendis).

Samal ajal on Euroopa Standardikomitee ja Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee (CEN-CENELEC) komisjoni standardimistaotluse M/543⁴⁰ alusel koostanud energiamõjuga toodete materjalitõhususe aspekte käsitlevad horisontaalsed standardid. Need hõlmavad horisontaalseid

³⁵ Esimest korda mainitud 2012. aasta tööplaanis.

³⁶ Samas.

³⁷ Vaatamata sellele, et välistoiteallikad on juba reguleeritud, on universaalsed välistoiteallikad märgitud uue tooterühmana vajalike kriteeriumide/omaduste määramiseks vajaliku analüüsi olulisuse ja spetsiifilisuse tõttu. Vt teavet käimasoleva läbivaatamise kohta aadressil: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13351-External-power-supplies-ecodesign-&-information-requirements-review-_et

³⁸ COM(2015) 614

³⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/IP_19_5895

⁴⁰ <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=564>

standardeid⁴¹ vastupidavuse, ringlussevõetavuse, parandatavuse, korduskasutavuse ja uuendatavuse ning ringlussevõetud materjali sisalduse jne kohta. Need võivad olla aluseks energiamõjuga toodete tootepõhiste materjalitõhususe standardite väljatöötamisele.

Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus on parandatavust, korduskasutatavust ja uuendatavust käsitleva standardi (EN 45554) alusel välja töötanud parandatavushinnete süsteemi. Komisjon uurib võimalust võtta see asjaomaste toodete puhul kasutusele, võib-olla teabena konkreetsete toodete, näiteks nutitelefoni ja tahvelarvutite energiamärgisel. See töö on murranguline ja aitab tõenäoliselt kogu maailmas tööstustavasid parandada.

Lisaks vaadatakse praegu läbi energiamõjuga toodete ökodisaini meetodikat (MEErP – vt lisas), et võtta kasutusele süstemaatilisem viis ringmajanduse aspektide hõlmamiseks konkreetsetele tooterühmadele keskenduvates ettevalmistavates või läbivaatamisuuringutes.

Eelseisvas töös jätkub suundumus pöörata suuremat tähelepanu ringmajandusele, integreerides asjakohased nõuded, mis põhinevad seni saadud kogemustel, eelkõige 2019. aasta meetmete rakendamisel. Selliseid nõudeid toetaks meetodika ja standardimisvõimaluste parandamine ning need peaksid aitama minna üle kestlike toodete ökodisaini uuele õigusraamistikule.

Tulevikku vaadates hindab komisjon ka võimalust ja asjakohasust kehtestada rohkem tootepõhiseid nõudeid seoses järgmiste aspektidega:

Nõude liik	Energiasäästu potentsiaal 2030. aastaks (seoses kasutusetapi või materjalitõhususega)
Ringlussevõetud materjali sisaldus	160 PJ (materjali sisaldus)
Vastupidavus, püsivara ja tarkvara	Vähemalt 175–1052 PJ (materjali sisaldus)
Napid, keskkonna seisukohast olulised ja kriitilise tähtsusega toorained	Suur ressursipotentsiaal

Nõuded on teoreetiliselt kohaldatavad kõigi energiamõjuga toodete suhtes; vaja on spetsiaalseid ettevalmistavaid uuringuid, et aidata kindlaks teha tootekategooriad, mis on võimalike regulatiivsete lähenemisviiside seisukohast kõige asjakohasemad.

41

https://standards.cencenelec.eu/dyn/www/f?p=205:32:0:::FSP_ORG_ID,FSP_LANG_ID:2240017,25&cs=10B7B067CC7107748A52C1C034BB4CFD3

5.2. Standardimistöö

Ökodisaini nõuete täitmise tagamiseks või toodete märgistamiseks nende vastavate omaduste alusel on vaja selgelt määratleda, kuidas toote tulemuslikkust määratletakse ja kuidas seda saab katsetada. Selleks võivad harmoneeritud tehnilised standardid, milles määratakse kindlaks sobivad katsemeetodid, aidata tootjatel, kui nad kohaldavad neis sätestatud meetodeid, kasutada õiguslikele nõuetele vastavuse tõendamisel ära nn **vastavuse eeldust**. Tehniline standardimine on rakendamise oluline, kuid sageli tähelepanuta jäetud osa, ning hiljutised kogemused näitavad, kui oluline on alustada seda tööd võimalikult varakult koos uute või läbivaadatud määruste ettevalmistamisega. Standardimistaotlusi saab lõplikult vormistada ja vastu võtta alles siis, kui vastavad määrused ökodisaini või märgistuse kohta on vastu võetud. Ideaaljuhul algab taotluste väljatöötamine enne seda, et need oleks võimalik pärast määruste vastuvõtmist aegsasti valmis saada, pidades silmas, et standardi enda väljatöötamiseks kulub tavaliselt umbes 27 kuud. Kogu protsess võtab üldiselt märkimisväärselt kauem aega, hõlmates ka standardimistaotluse eelnevat vastuvõtmist ning hilisemat standardite hindamist ja heakskiitmist, et viidata neile *Euroopa Liidu Teatajas*. Kui kõiki asjakohaseid aspekte hõlmavad ühtlustatud Euroopa standardid ei ole vastuvõtmise ajal kättesaadavad, võivad rakendusmeetmed sisaldada üleminekumeetodeid.

Uued standardimistaotlused tuleb koostada enamiku, kui mitte kõigi väljatöötamisel olevate uute või läbivaadatud määruste kohta. Hiljuti on esitatud või väljatöötamisel taotlused **valgustuse, kuvarite, kaubanduslike ja kodumajapidamises kasutatavate jahutus-külmutusseadmete** kohta. Mitme muu tooterühma jaoks on välja töötatud standardite kavandid, mis põhinevad varasematel volitustel.

5.3. Euroopa energiamärgisega toodete andmebaas (EPREL)

Euroopa energiamärgisega toodete andmebaas (EPREL) on komisjoni loodud ja hallatav andmebaas. Alates 1. jaanuarist 2019 on tarnijatel (tootjatel, importijatel või volitatud esindajatel) **õiguslik kohustus registreerida EPRELis kõik energiamärgistuse eeskirjadega hõlmatud tooted enne nende Euroopa turule laskmist**.

Õigusaktide kohaselt on EPRELil järgmised eesmärgid:

- anda avalikkusele teavet turule lastud toodete ja nende energiamärgiste kohta ning teha kättesaadavaks toodete teabelehed;
- **toetada turujärelevalveasutusi** energiamärgist (ja rehvide märgistamist) käsitlevatest õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmisel, sealhulgas nende õigusaktide nõuete täitmise tagamisel;
- **anda komisjonile ajakohastatud teavet toodete energiatõhususe kohta**, et vaadata läbi nende energiamärgised.

Pärast EPRELi avaliku liidese⁴² hiljutist 2022. aasta märtsi nn beetaversiooni kasutuselevõttu **toetab EPRELis sisalduv teave üha enam ka muude roheline kokkuleppe poliitikavaldkondade rakendamist**. EPRELi andmed ongi nüüdsest loomulikuks lähtepunktiks

---

⁴² <https://eprel.ec.europa.eu>

mis tahes hindamisel, mille eesmärk on teha toote puhul kindlaks „kaks kõrgeimat märkimisväärselt hõivatud energiatõhususe klassi“ või kõrgemad klassid. Seda kriteeriumi kasutatakse nüüd mitme ELi poliitikameetme puhul, sh näiteks **avaliku sektori stiimulid**,⁴³ kestlikud **erasektori investeeringud**,⁴⁴ keskkonnahoidlikud **riigihanked**⁴⁵ ja **vähendatud käibemaksumäärad teatavate selliste energiamärgistusega toodete puhul**, mis vastavad konkreetsele energiamärgisele ja vajaduse korral väikse tahkete osakeste heite kriteeriumidele⁴⁶.

EPRELil on ka funktsioonid, mis **hõlbustavad tarnijatel ja jaemüüjatel nõuete täitmist**. Tarnijad võivad otsustada kasutada süsteemi integreeritud märgise generaatorit, et saada toote tulemuslikkuse ja omaduste deklareeritud väärtustel põhineva märgise graafilisi kujutisi nõuetekohases formaadis. Jaemüüjad võivad EPRELile viidata, sh rakendusliideste abil, kui nad esitavad märgiseid või tootekirjeldusi internetis. See aitab vähendada ajakohastatud, sidusa ja mitmekeelse teabe esitamiseks tehtavaid jõupingutusi.

Kuigi EPREL töötab, on olulisi **funktsioone, millega tuleb 2022. aastal tegeleda**, et saavutada eespool nimetatud eesmärgid. Need hõlmavad järgmist:

- spetsiaalne **veebiportaal**, mis on **ühtne juurdepääsupunkt ja pakub sihipärast teavet** kodanikele, riikide ametiasutustele, tarnijatele, edasimüüjatele ja poliitikakujundajatele (2. ja 3. kvartal);
- **turujärelevalveasutustele mõeldud** kasutajaliidese ja **vahendite** täiustamine, et nende tegevust paremini ühtlustada (3. kvartal);
- **tehnilise dokumentatsiooni struktuuri muutmine**, et täiustada tarnijate registreerimist ja hõlbustada selle analüüsimist vastavusasutuste jaoks (1.–3. kvartal);
- alustada **läbivaadatud eeskirjade rakendamist** teatavate tooterühmade puhul ja võib-olla **lisada uusi** (fotoelektrilised seadmed, nutitelefonid/tahvelarvutid) (4. kvartal).

Lisaks on vaja kaaluda tingimusi ja korda, mille alusel anda **teatavate kolmandate riikide**, eelkõige nende, kes osalevad tolliliidus või energiahenduses, **ettevõtjatele ja võib-olla ka ametiasutustele juurdepääs EPRELile või mõnele selle funktsioonile**. Sellise arenguga seotud konkreetset korda ja mõju tuleb aga hoolikalt analüüsida, teha ettevalmistusi ja võtta see kord lõpuks kasutusele, seda ei saa teha väga lühikese aja jooksul.

5.4. Turujärelevalve ja ettevõtjate toetamine

Tõhusal turujärelevalvel on keskne koht selle tagamisel, et eeskirju täidetakse nõuetekohaselt, oodatav **kasu realiseeruks, ettevõtjatele loodaks võrdsed võimalused, tarbijatele esitatakse**

⁴³ Vt määruse (EL) 2017/1369 artikli 7 lõige 2.

⁴⁴Vt Kestliku tegevuse ELi taksonoomia ja Euroopa Investeeringufondi kestlikkuse tagatise katsealgatus programmi „InvestEU“ VKEdede komponendi raames.

⁴⁵ Vt energiatõhususe direktiivi kavandatud läbivaadatud versiooni IV lisa.

⁴⁶ Vt direktiivi 2006/112/EÜ III lissasse lisatud uus punkt 22 <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14754-2021-INIT/et/pdf>

usaldusväärset tooteteavet ning et kodanikud, reguleerivad asutused ja ettevõtjad **usaldaks loodud raamistikku.**

Turujärelevalve kuulub liikmesriikide pädevusse ning andmeid nõuete täitmise tagamise ja vastavuse kohta napib, sest aruandluskohustus praegu puudub. Olemasolevate tõendite põhjal ja nagu kinnitas ka Euroopa Kontrollikoja 2020. aasta ökodisaini audit, **on mittevastavus oluline probleem.** ELi rahastatud turujärelevalveprojektide puhul on tavaline, et nõuetele vastavuse probleemidega (nii formaalsete kui ka sisuliste aspektide osas)⁴⁷ toodete osakaalu saab väljendada suure kahekohalise arvuga, kuid need ei ole ainult tõsised probleemid, nagu ökodisaini miinimumnõuete mittetäitmine, vaid ka suhteliselt väikesed formaalsed mittevastavused (nt vale väärtus tootekirjelduses), mida saab vabatahtliku tegevusega parandada. Hinnangute kohaselt läheb ökodisaini ja energiamärgistusega saavutatavast **võimalikust energiasäästust nõuete täitmata jätmise tõttu kokkuvõttes kaduma vähemalt 10 %**, mis 2020. aasta puhul tähendas 15,3 miljonit naftaekvivalenttonni primaarenergiat (178 TWh) ja **6,4 miljardit eurot lisakulutusi tarbijatele** (2020. aasta energiahinnatasemetel põhjal). See vastab **31 miljoni tonni CO₂ ekvivalenttonni suurusele lisaheitele aastas ning tähendab tööstuse jaoks märkimisväärset tulude ja töökohtade kaotust.** Need arvud näitavad, et liikmesriikide poolt ökodisaini ja energiamärgistuse valdkonnas riiklikuks turujärelevalveks kulutatud tagasihoidlike vahendite mis tahes suurendamine oleks saadud tulu seisukohast väga kulutõhus.

Järgmisel perioodil **suurendab komisjon oma toetust liikmesriikidele**, et aidata kaasa turujärelevalve tõhusamale ja ühtlasemale kohaldamisele ökodisaini ja energiamärgistuse valdkonnas. See hõlmab järgmist:

- selliste **IT-vahendite** nagu **turujärelevalve info- ja teavitussüsteem**⁴⁸ (ICSMS) ja EPREL pidev täiustamine ning muude vahendite toetamine, nt vahendid, mis aitavad lahendada e-kaubanduse ja uute tarneahelate turujärelevalvega seotud probleeme;
- **tehniline ja logistiline tugi halduskoostöörühmadele**;
- **ühis- või kooskõlastatud tegevuse ja kampaaniate** rahastamine;
- **liikmesriikidega poliitilisel tasandil koostöö tegemine** turujärelevalve parandamiseks, sh nende poolt kättesaadavaks tehtavate vahendite suurendamiseks;
- turujärelevalvet parandavate **uute õigusnormide** väljapakumine kavandatud ökodisaini määruse raames (vt kestlike toodete algatus);
- muud asjakohased tegevused, mis on kavandatud ELi toodete nõuetele vastavuse võrgustiku (EUPCN) 2021.–2022. aasta tööprogrammis, sealhulgas tolliasutuste kaasamine.

⁴⁷ Nii oli see näiteks projekti EEPLIANT2 raames aastatel 2018–2019 kontrollitud külmikute puhul. Projekti EEPLIANT3 2021. aasta novembris saadud esialgsed tulemused kinnitavad seda suuresti: **75 %-l** kontrollitud toodetest oli probleeme tehnilise dokumentatsiooni või veebipõhise märgistamise nõuetega, märkides siiski, et näitajad ei pruugi olla täielikult esinduslikud, kuna tootevalimi moodustamisel kasutatakse üldiselt riskipõhist lähenemisviisi.

⁴⁸ https://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/building-blocks/information-and-communication-system-market-surveillance_et

Samuti **toetab** komisjon jätkuvalt eri viisidel ka **ettevõtjate jõupingutusi nõuete täitmisel**, näiteks spetsiaalsete e-postkastide kaudu, kuhu on võimalik saata küsimusi, konkreetsete juhenddokumentide koostamisega, korduma kippuvate küsimustega, teabe avaldamisega komisjoni veebisaidil jne. Lisaks kaalub komisjon **ELi rahaliste vahendite eraldamist selleks, et luua tööstusest lähtuv nõuetele vastavuse toetamise vahend**, millega edendatakse ennetavaid teavitusmeetmeid ning antakse õigeaegset ja sihipärast abi, et aidata tarnijatel ja jaemüüjatel oma kohustusi kergemini mõista ja täita.

5.5. Rahvusvahelised aspektid ja koostöö

Ökodesaini ja eelkõige energiamärgistust käsitlevatel ELi poliitikameetmetel ning nendega seotud reguleeritud toodete tehnilistel standarditel ja katsemenetlustel on olnud **kolmandates riikides ulatuslik positiivne mõju, mis ületab kaugelt ELi piire**⁴⁹.

Ühelt poolt **kohaldavad paljud ELi olulised kaubanduspartnerid** oma mitmesugustes suhetes ELiga **süsteemaaliselt ELi ökodesaini ja/või märgistamise eeskirju**. See kehtib eelkõige **Euroopa Majanduspiirkonna, Türgiga loodud tolliliidu ja energiaühenduse raames**. Teisest küljest peavad muude suuremate ekspordiriikide tootjad niikuinii täitma ELi nõudeid, et lasta kaupu ELi turule, mis omakorda võib motiveerida ja hõlbustada selliste siseriiklike nõuete kehtestamist, mis on täielikult või osaliselt kooskõlas ELi nõuetega. Samal ajal on oluline, et EL järgiks jätkuvalt selles valdkonnas kohaldatavaid eeskirju WTO tasandil.

Rahvusvaheline koostöö toodete tõhususe valdkonnas on samuti tegur, mis mõjutab programmide arengu kiirust ja suunda kogu maailmas. Mõned kolmandate riikide jurisdiktsioonid peavad kasulikuks kohaldada sarnaseid või identseid nõudeid, et saada kasu märkimisväärsest tööst, mida on juba tehtud ELi eeskirjade väljatöötamisel. Samal ajal ei ole **EL kaugeltki kõigi valdkondade või toodete osas esirinnas**, nii et ta saab kasu ka mujal võetud meetmetest ja neist õppida. Õigusnormide lähendamise võib leevendada ka nõuetele vastavuse ja vastavushindamise kulusid, mis tekivad ELi ettevõtjatel, kes teenindavad nii olulisi eksporditurge kui ka ELi turgu. Sellise vastastikku kasuliku teabevahetuse edendamiseks toetab komisjon jätkuvalt väljakujunenud mitmepoolseid tootepoliitika foorumeid, nagu **Rahvusvahelise Energiaagentuuri 4E programm** (Energy Efficient End-use Equipment Technology Collaboration Programm)⁵⁰ ja **algatus SEAD** (Super-efficient Equipment and Appliances Deployment Initiative),⁵¹ ning osaleb neis. Samuti jätkatakse kahepoolset koostööd, et kiirendada ökodesaini ja energiamärgistuse parimate tavade kasutuselevõttu partnerriikides ning veelgi edendada õigusnormide lähendamist kogu maailmas.

---

⁴⁹ Study on Impacts of the EU's Ecodesign and Energy/Tyre Labelling Legislation on Third Jurisdictions, Waide et al, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/201404_ieel_third_jurisdictions.pdf

⁵⁰ <https://www.iea-4e.org/>

⁵¹ <https://www.superefficient.org/>

6. KOKKUVÕTE

ELi ökodisaini ja energiamärgistuse programm on üks maailma suurimaid ja pikaajalisemaid seadmete programme, mis võimendab **ühtse turu mõju** nii ELis kui ka mujal, tuues kasu tarbijatele, ettevõtjatele ja keskkonnale.

Ökodisain/energiamärgistus annab **olulise ja üha suurema panuse Euroopa roheline kokkuleppe** ja paketi „Eesmärk 55“ **eesmärkide saavutamisse** ning aitab vähendada kõrgete energiahindadega silmitsi seisvate tarbijate arveid, mis oleksid muidu palju suuremad: praeguse hinnataseme juures **aitavad olemasolevad poliitikameetmed ELi energiatarbijatel kulutusi kokku hoida hinnanguliselt rohkem kui 250 miljardi euro ulatuses aastas.**

Investeerides selle programmi elluviimisse ja tugevdamisse, et paremini ühitada eesmärke ja vahendeid, investeeritakse ka **ELi vastupidavuse suurendamisse, et tulla paremini toime tulevaste energiahinnakriisidega** ja varustuskindlusega seotud probleemidega, mis on seotud ELi sõltuvusega imporditud fossiilkütustest. Samamoodi aitab suurem keskendumine materjalitõhususele, nt ringlussevõetavusele, edendada **tarneahela vastupidavust** ELis.

Rahvusvaheline koostöö nii mitme- kui ka kahepoolisel tasandil on vajalik selleks, et kiirendada toodete energiatõhususe programmide kasutuselevõttu kogu maailmas, ning see võib aidata parandada õigusnormide lähendamist, millest saavad kasu nii EL kui ka tema partnerriigid.

Euroopa energiamärgisega toodete andmebaas EPREL tagab turu enneolematu läbipaistvuse ja avab uusi võimalusi ELi tarbijate mõjuvõimu suurendamiseks ja nendega suhtlemiseks. See on üha enam ka praktiline **vahend, mille abil rakendada hiljuti muudes ELi poliitikavaldkondades** (roheline taksonoomia, energiatõhususe direktiivi kohased keskkonnahoidlikud riigihanked, riiklikud stiimulid, käibemaksudirektiiv) **kehtestatud toote tulemuslikkusega seotud tingimusi.**

Sellel poliitikavaldkonnal on endiselt **märkimisväärne potentsiaal tuua ELi tarbijatele täiendavat ja väga kulutõhusat kasu**, vähendada õhusaastet ja säästa energiat / vähendada CO₂ heidet, mida muidu tuleks saavutada muude ELi või riikliku tasandi poliitikameetmetega. Kehtivate eeskirjade õigeaegne läbivaatamine, õige kohaldamise / nõuete täitmise tagamise toetamine, EPRELi arendamine ja uute energiamõjuga toodete võimaliku reguleerimise uurimine nõuavad siiski märkimisväärseid jõupingutusi.

Seepärast on komisjon kestlike toodete poliitika paketi kontekstis selgelt osutanud vajadusele suurendada märkimisväärselt ökodisainipoliitika rakendamiseks eraldatavaid vahendeid ambitsioonikama kestlike toodete poliitika raames ning kutsub liikmesriike üles tegema sama riiklike turujärelevalvealaste jõupingutuste osas.